

Kristina Šorić, predstojnica katedre za matematiku i statistiku na Zagrebačkoj školi ekonomije i managementa govori o problemima hrvatskog obrazovanja i važnosti interdisciplinarnog znanja

Većina današnjih prvašića radit će poslove koji još ni ne postoje

“ ZNANJA SVE VIŠE POSTAJU INTERDISCIPLINARNA, PA DJECU TREBA OBRAZOVATI PROJEKTNO, KROZ KRITIČKO RAZMIŠLJANJE I STVARANJE SPOSOBNOSTI PRILAGODBE NOVIM SITUACIJAMA KOJE SE MIJENJAJU NESLUČENIM BRZINAMA

BORIVOJE DOKLER
 borivoje.dokler@poslovnih.hr

S Kristinom Šorić, predstojnicom katedre za matematiku i statistiku na Zagrebačkoj školi ekonomije i managementa (ZSEM) te voditeljicom studija Poslovna matematika i ekonomija i MBA smjera Upravljanje lancem opskrbe razgovarali smo o povezanosti obrazovanja i budućih zanimanja, važnosti interdisciplinarnog znanja i povezanosti obrazovnih institucija s poslovnom zajednicom.

“ HRVATSKI OBRAZOVNI SUSTAV JEDNOSTAVNO NE STVARA STRUČNIAKE KOJI ZNAJU RAZMIŠLJATI I DONOSITI ODLUKE. HRVATSKI OBRAZOVNI SUSTAV STVARA IZVRSNE POSLUŠNIKE I OPERATIVE

Kako vidite situaciju u globalnom visokoobrazovnom sustavu, koji su trendovi trenutno zastupljeni i u kojem će se smjeru kretati?

Moje je mišljenje da sustav visokog obrazovanja ne smijemo promatrati izolirano već u kontekstu nastavka osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja. Naime, po raznim istraživanjima, iz kojih izdvajam ono Svjetskog gospodarskog foruma, djeca koja danas upisuju osnovnu školu zapošljavat će se na poslovima od kojih 60% danas uopće ne postoji. Informacijska tehnologija napreduje neslučenom brzinom, digitalizacija je svugdje oko nas i to će sigurno obilježiti budućnost obrazovanja. Na radnim mjestima događat će se intenzivne automatizacije, te će se pojavljivati potreba za nekim novim zanimanjima koja danas niti ne pojmimo. A mi moramo obrazovati djecu! Za koja zanimanja? Kakva znanja im moramo dati? Kakve vještine? Znanja sve više postaju interdisciplinarna, pa djecu treba obrazovati projektno, kroz kritičko razmišljanje i stvaranje sposobnosti prilagodbe novim situacijama koje se mijenjaju neslučenim brzinama. Da ne govorimo

o mobilnosti učenika i studenata, mogućnosti komunikacije i učenja preko raznih platformi, kao i razvijanju multikulturalnosti, tolerancije i usvajanja raznolikosti.

Kakav je položaj hrvatskog obrazovanja na međunarodnoj sceni?

Mi se volimo hvaliti kako su naši studenti i stručnjaci koji izlaze iz našeg visokoobrazovnog sustava cijenjeni u inozemstvu. Svaka čast ljudima koji uspijevaju, ali smatram da to nije rezultat našeg obrazovnog sustava već njihove osobne ambicije. Hrvatski obrazovni sustav jednostavno ne stvara stručnjake koji znaju razmišljati i donositi odluke. Hrvatski obrazovni sustav stvara izvrsne poslušnike i operative. Naši ljudi općenito bježe od odgovornosti jer su u tijeku svojeg školovanja naučili memorirati činjenice i informacije, reproducirati iste i za to dobiti ocjenu. Njih nitko ne pita za mišljenje, od njih nitko ne traži da donose odluke, a ako i trebaju donijeti odluku, za krivu odluku nema nikakvih posljedica, pa se naši ljudi ne uče odgovornosti. Zato i nemamo mnogo znanstvenika koji su pre-

Kristina Šorić je na ZSEM-u voditeljica je studija Poslovna matematika i ekonomija i MBA smjera Upravljanjem lancem opskrbe

DALIBOR URUKALOVIĆ/
 PIXSELL

poznati u inozemstvu niti znanstvenih radova koji se citiraju u relevantnim svjetskim bazama. Dakle, da zaključim, položaj hrvatskog obrazovanja na međunarodnoj sceni je izrazito loš. Svaka čast iznimkama kojih ima!

Na što bi se trebao fokusirati hrvatski visokoobrazovni sustav kako bi povećao svoju konkurentnost?

Kod nas obrazovne institucije djeluju kao izolirani silosi, ne samo na relaciji osnovno, srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje, već i na relaciji među fakultetima istog sveučilišta. Nema protočnosti, nema komunikacije, nema suradnje. A trebamo mlade ljude obrazovati interdisciplinarno?! Kako?! Predavači su uvučeni u svoje male zajednice koje su svrha same sebi. Znanstveni rezultati su nikakvi, radovi se recenziraju unutar te male izolirane zajednice i tako se stječu bodovi za napredovanje. Po mojem mišljenju, ako želimo biti konkurentni u svjetskim razmjerima, moramo se otvoriti prema tom istom svijetu. Moramo se mijenjati i naučiti djelovati interdisciplinarno. U tom je smislu, na primjer, ZSEM pokrenula četverogodišnji stu-

dij Poslovna matematika i ekonomija u okviru kojeg kombiniramo znanja i vještine iz područja matematike, ekonomije i računalnih znanosti, ali i psihologije i socijalnog ponašanja. Nadalje, za svjetsku konkurentnost, kriteriji znanstveno nastavnog napredovanja se trebaju postrožiti, mladi trebaju ići na doktorske i poslijedoktorske studije u inozemstvo, povjerenstva za napredovanje trebaju biti međunarodna, barem europska, ako ne i šira. Hrvatska je premala zemlja i tu ruka ruku mije. I još jedan element koji se ne smije zanemariti, a to je suradnja s poslovnom praksom, ne samo hrvatskom već i svjetskom. Inače je sve globalno.

S kojim se domaćim problemima danas bore visokoobrazovne institucije, posebno one privatne?

Nasmijali ste me. Javne visokoobrazovne institucije nemaju nikakvih problema. U tome i jest problem! Nemaju problema! A onaj koji nema problema ne napreduje. Ne razvija se. Stagnira, opusti se u svojoj zoni komfora i onda nastaje katastrofa. U javnom školstvu najveći je problem kako se dobro pozicionirati, da ne kažem uhljebiti. Opet naglašavam, kao i ranije, u svakoj situaciji ima iznimaka i svaka im čast! Ali njih onda prati hrvatsko prokletstvo, a to je ono da se sve može oprostiti kod nas. I kriminal i ubojstvo i neodgovornost i skandali, ali odgovoran rad ne! E to Hrvatska ne opršta! A što se tiče privatnih visokoobrazovnih institucija, one se bore protiv društvenih predrasuda. Ako platiš školovanje onda si

“ JAVNE VISOKO-OBRAZOVNE INSTITUCIJE NEMAJU NIKAKVIH PROBLEMA, U TOME I JEST PROBLEM! NEMAJU PROBLEMA! A ONAJ KOJI NEMA PROBLEMA NE NAPREDUJE. STAGNIRA, OPUSTI SE U ZONI KOMFORA I ONDA NASTAJE KATASTROFA

kupio diplomu. Ja radim na privatnoj školi, a prije toga sam radila 20-ak godina na javnoj instituciji. Ja sam potpuno ista kao što sam i bila. Tamo sam mogla držati nastavu na doktorskom studiju, a ovdje ne mogu jer po zakonu privatna institucija ne može organizirati doktorski studij. Bez obzira na to što imamo kvalificirane predavače. A najbolja svjetska sveučilišta su privatna. I to je normalno. Ali hrvatske privatne visokoobrazovne institucije, ne, to nije normalno, to je kupovina diploma! A nemam komentara, zaista! Jedino što nam kao privatnoj instituciji preostaje je da i dalje radimo na kvaliteti, inovacijama, da pratimo svjetske trendove i da širimo tržište na inozemstvo. Jer Hrvatska je premalo tržište za nas.

Na ZSEM-u iz godine u godine sve je više stranih studenata, a mnogi vaši studenti dobivaju priliku proširiti znanja na prestižnim stranim učilištima. Znači li to da je ZSEM-ova kvaliteta prepoznata i izvan granica Hrvatske i kako ste to postigli?
 Da se nadovežem na prethodno pitanje i odgovor, Hrvatska je premalo

tržište za nas. Konkurencija je i više nego neloyalna. Kad djelujete u okruženju u kojem postoji veliki broj javnih fakulteta, trebate biti inovativni i stvoriti komparativnu prednost. A mi smo zaključili da je to internacionalizacija. ZSEM je jedina poslovna škola (što bi se kod nas reklo, ekonomski fakultet) u Hrvatskoj koja ima svjetski prestižnu AACSB akreditaciju. U našoj regiji imaju je Ekonomski fakultet Ljubljana i od prije par mjeseci Ekonomski fakultet Sarajevo. Po rangiranju Eduniversala, jedini smo u Hrvatskoj koji imamo četiri palme. Ekonomski fakultet Zagreb ima tri palme, a Osijek dvije palme. Te akreditacije uvelike pomažu stranim studentima u njihovom nastojanju koju instituciju izabrati za svoj boravak u okviru međunarodne suradnje. Pored studenata koji nam dolaze na razmjenu, jako se trudimo upisati strane studente na četverogodišnji studij, kao i na MBA studij. Zato su kod nas hrvatski i engleski jezik ravnopravni na predavanju. Jako se trudimo dovesti predavače iz inozemstva tako da na svom kampusu stvorimo međunarodnu atmosferu. Sve to doprinosi praćenju trendova u globalnom obra-

“ KOMPANIJE NEMAJU VREMENA ULAGATI U SVOJE LJUDE PONOVO DVIJE ILI TRI GODINE NAKON ŠTO IM ONI DOĐU SA FAKULTETA. UKOLIKO NE SURADJUJETE S POSLOVNOM ZAJEDNICOM TO JE SKORO PA IZGUBLJENO VRIJEME

zovanju o kojem smo na početku pričali. Kako smo to postigli? Neprekidnim ulaganjem u razvoj nastavnika, inovacijama, otvaranjem prema svijetu i ugrađivanjem tih vrijednosti u svoju korporativnu kulturu. Jako puno smo naučili kroz proces pripreme za AACSB akreditaciju.

Koliko je danas važno da je sama obrazovna institucija i njezin program školovanja povezan s realnim sektorom i samim gospodarstvenicima? Kako ZSEM stoji po tom pitanju?

Izuzetno je važno! Danas je dinamika razvoja žestoka. Kompanije nemaju vremena ulagati u svoje ljude po-

novo dvije ili tri godine nakon što im oni dođu s fakulteta. Ukoliko ne suradujete s poslovnom zajednicom to je skoro pa izgubljeno vrijeme. Izuzetno je važno da studenti već u tijeku školovanja obave svoje prakse i upoznaju poslovnu zajednicu. Ali kad kažem prakse, onda zaista mislim na praksu. Mi imamo Career centar na ZSEM-u koji neprekidno nalazi poslove za studente, organizira Student future day gdje studenti imaju priliku sresti se sa svojim budućim poslodavcima i održava kontakte aktualnih studenata s alumnijima. U okviru HKO projekta, mi smo organizirali susret s poslodavcima gdje smo raspravljali kako njihove sugestije ugraditi u naše kurikulume. I mi smo te sugestije zaista i usvojili, to nisu puste priče. Poslodavci nam često dolaze kao gosti predavači, a i vanjski su nam suradnici koji predaju razne izborne kolegije, te na taj način svoja iskustva iz prakse prenose studentima. Jako se trudimo na kolegijima angažirati i kombinirati predavače iz akademije i poslovne prakse. To sigurno doprinosi usvajanju novih znanja kod studenata, ali i razvijanju vještina brze prilagodbe poslovnoj zajednici. ♦

“ NAJBOLJA SVJETSKA SVEUČILIŠTA SU PRIVATNA. I TO JE NORMALNO. ALI HRVATSKE PRIVATNE VISOKO-OBRAZOVNE INSTITUCIJE, NE, TO NIJE NORMALNO, TO JE KUPOVINA DIPLOMA!